

1 KATOWICE – KOLONIA GÓRNICZA MURCKI (KOLONIE ROBOTNICZE - O. WIELKOMIEJSKI - GZM) – ID. 299

Najważniejsze cechy lokalnych form urbanistyki i architektury:

- zachowany układ urbanistyczny podmiejskiej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej z przełomu XIX. i XX. w.,
- architektura o cechach regionalnych charakterystycznych dla osiedli robotniczych, o wys. do 3 kondygnacji, o dachach stromych wielospadowych, z użyciem tynków, czerwonej cegły i dachówki ceramiczne.

1	NAZWA LFA			KOLONIA GÓRNICZA MURCKI
2	LOKALIZACJA			obszar wielkomiejski – GZM, Katowice – Murcki, „Kolonía Górnicza Murcki” w południowo-wschodniej dzielnicy miasta - osiedle robotnicze dawnej kopalni węgla kamiennego „Murcki” z przełomu XIX i XX w. w rejonie ulic Bielskiej (najstarsza zabudowa), Wolności, R. Mruczka, J. Laskowskiego, A. Wojtalewicz, P. Kołodziej, K.K. Baczyńskiego, J. Samsonowicza i placu J. Kasprowicza, (nr rej. zab. A/868/2021), położony w kompleksie leśnym (Lasy Murckowskie i w sąsiedztwie rezerwatu przyrody)
3	KATEGORIA	funkcja		mieszkaniowa wielorodzinna i jednorodzinna, usługi wbudowane i wolnostojące
		rodzaj		podmiejska zabudowa mieszkaniowa górniczo - przemysłowej metropolii
		spójność obszarowa		zabytkowy zespół mieszkaniowy dobrze zachowany, w latach 60-tych i 70-tych XX. w. częściowo przekształcony i uzupełniony nową zabudową wielorodzinną i jednorodzinną
4	CECHY CHARAKTERYSTYCZNE			PARAMETRY
5	układ zabudowy, w tym linia zabudowy			zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i jednorodzinna na ortogonalnej siatce ulic z usługami w parterach budynków, z zielenią przy ulicach i we wnętrzach kwartałów, ważniejsze, zabytkowe obiekty: dawna willa dyrektora kopalni (1905 r.), konsum, szpital księcia pszczyńskiego i Pszczyńskiego Bractwa Górniczego, katolicki, parafialny kościół modernistyczny p.w. NSPJ (arch. Zygmunt Gawlik, 1930 r.)
6	forma budynków	gabaryty obiektów	wysokość zabudowy	wys. 1 do 3 kondygnacji, od 6 – 15 m
			proporcja, kształt bryły	zabudowa - wzdłuż pierzei ulic, bryły urozmaicone
			wysokość górnej krawędzi elewacji frontowej, proporcje pomiędzy wysokością ściany (jej gzymsu lub attyki) a wysokością dachu	3 - 12 m, 1:0,7 do 1:1,2

		geometria dachu (kąt nachylenia i układ połaci dachowych)	30 – 60 stopni, dachy dwu i wielospadowe, mansardowe, ze szczytami, facjatkami, „wolimi oczkami”, budynki z II poł. XX w. z dachami płaskimi kryte papą
		poziom posadowienia parteru	0,3 – 1,0 m
		procent przeszklenia elewacji	15 - 25%
7	charakterystyczne elementy konstrukcyjne i zdobnicze		budynki murowane, elewacje tynkowane i tynkowane z dekoracją ceglana, występują elewacje o konstrukcji szachulcowej, ceglane i tynkowane, zróżnicowana dekoracja elewacji
8	stosowane materiały wykończeniowe		tynki, cegła licowa klinkierowa (sporadycznie), dachówka ceramiczna, detal ceglany
9	charakterystyczne cechy elewacji budynków, w tym	kolorystyka	ściany w kolorach naturalnych tynku i odcieniach czerwieni cegły licowej, dachy w odcieniach czerwieni
		cechy stolarki okiennej i drzwiowej: kolorystyka, podział kwater okiennych i drzwiowych, stosowane materiały	okna i drzwi drewniane, stolarka okien biała, podziały okien jedno i wielopolowe (wtórnie jednopolowe), dekoracja drzwi wejściowych indywidualna, zróżnicowana, kolorystyka drzwi - brąz, odcienie czerwieni, szarości
10	charakterystyczne cechy dachów budynków w tym	kolorystyka	odcienie czerwieni
		stosowane materiały	dachówka ceramiczna
11	cechy małej architektury i ogrodzeń	detal architektoniczny	murki i ogrodzenia z cegły klinkierowej na podmurówkach betonowych, nawierzchnie ulic i placów: kostka granitowa, współcześnie - nawierzchnia asfaltowa, kostka betonowa
		stosowane materiały	cegła, beton, kostka i płyty granitowe

Rekomendacje i wnioski dotyczące zachowania charakteru obszaru LFA

Utrzymanie zachowanego układu urbanistycznego Kolonii Górniczej Murcki. Utrzymanie układu i skali zabudowy. Zabudowę dysharmonizującą (głównie z II poł. XX. w.) należy stopniowo zastępować zabudową nawiązującą do pierwotnej architektury osiedla. Utrzymanie zachowanej architektury charakterystycznej dla osiedli robotniczych. Utrzymanie funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami wbudowanymi i wolnostojącymi. Utrzymanie spójności dobrze zachowanego zabytkowego zespołu mieszkaniowego mimo wprowadzonych przekształceń. Utrzymanie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej na ortogonalnej siatce ulic z usługami w parterach budynków, z zielenią przy ulicach i we wnętrzach kwartałów. Wyeksponowanie ważniejszych obiektów usługowych (m.in. dawna willa dyrektora kopalni, konsum, szpital księcia pszczyńskiego i Pszczyńskiego Bractwa Górniczego, katolicki, parafialny kościół modernistyczny p.w. NSPJ). Utrzymanie wysokości zabudowy od 1 do 3 kondygnacji wzdłuż pierzei ulic z urozmaiconymi bryłami budynków. Dachy w zabudowie historycznej dwu- i wielospadowe. Budynki murowane, elewacje tynkowane i tynkowane z dekoracją ceglana, także elewacje o konstrukcji szachulcowej. Utrzymanie stosowanych materiałów wykończeniowych: tynki, dachówka ceramiczna. Utrzymanie kolorystyki elewacji i dachów: ściany w kolorach naturalnych tynku, dachy w odcieniach czerwieni.

Ryc. 2. Katowice - Murcki – kolonia górnicza na terenach podmiejskich śląskiej metropolii – GZM.

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Obszary zabudowane wyróżniające się **LOKALNĄ FORMĄ ARCHITEKTONICZNĄ (LFA)**

Ryc. 3. Katowice Murcki – zabudowa mieszkaniowa przy Placu Kasprowicz. (fot. A. Grzybowski)

Ryc. 4. Katowice Murcki – domy mieszkalne przy ul. Wolności. (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 5. Katowice Murcki – ściana szczytowa domu o kilku mieszkaniach (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 6. Katowice Murcki – kamienica mieszkalna o dekoracji ceglano – tynkarskiej. (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 7. Katowice Murcki – parterowa zabudowa mieszkaniowa przy ul. Bielskiej. (fot. A. Grzybowski).